

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

Ağustos 2018

Sayı 64

İçindekiler

Yönetici Özeti-Küresel Ekonomi	1
Yönetici Özeti-Türkiye Ekonomisi	2
Küresel Ekonomideki Gelişmeler	3
Dünya Ekonomisi	3
ABD	4
Euro Bölgesi-AB	4
Almanya	5
İngiltere	5
Japonya	6
Çin	7
Hindistan	7
Güney Kore	8
Brezilya	8
Rusya	9
İmalat PMI İncelemesi - Temmuz 2018	10
Döviz Kurları İncelemesi - Temmuz 2018	11
Teknoloji Gündemi	12
Türkiye'deki Güncel Ekonomik Gelişmeler	13
Enflasyon-Temmuz 2018	13
Sanayi Üretim Endeksi-Haziran 2018	14
Hane Halkı İşgücü Verileri-Mayıs 2018	15
Kapasite Kullanım Oranı-Temmuz 2018	16
Ödemeler Dengesi-Haziran 2018	17
Güven Endeksleri ve Bütçe	18
Dış Ticaret Verileri-Haziran 2018	19
Temel Ekonomik Göstergeler Tablosu: Türkiye	20
Temel Ekonomik Göstergeler Tablosu: İzmir	21
Ülke İncelemeleri XXXII: Fildişi Sahili Cumhuriyeti	22

**YÖNETİCİ
ÖZETİ****KÜRESEL EKONOMİ**

- Dünya genelinde yaygınlık kazanan ticaret savaşları, küresel ekonomik büyümeyi giderek daha çok riske ediyor. Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, ticaret savaşlarının küresel büyümeyi yüzde 0,4 aşağı çekebileceğini belirtti. Kısıtlamalardan en çok ABD, Kanada ve Meksika'nın zarar göreceği öngörülüyor.
- Dünyanın farklı ülkelerindeki Merkez Bankaları'nın varlık alım programlarını azaltmaya başlamasıyla, parasal sıkılaştırmanın hedeflenenden daha önce bir tarih olan 2019'da başlayıp, 2021'de zirve yapabileceği tahmin ediliyor.
- ABD Merkez Bankası (FED), faiz oranını beklentilere uygun olarak yüzde 1,75-2,00 aralığında sabit tuttu. Bankanın açıklamaları, Eylül ayında faiz artırımına gidileceği ve kademeli artışların devam edeceğine işaret ediyor.
- Ticaret savaşları ve değişen bölgesel dengeler, Euro Bölgesi'ni de olumsuz etkiliyor. Temmuz ayı enflasyonu 2012'den beri ilk kez yüzde 2'yi aşarken, aynı dönemde ekonomik güven endeksi yılın en düşük düzeyini gördü.
- Almanya'da güçlü görünümünü devam ettiren sanayi üretimi, şirket iflaslarının da yıllık bazda azalmasını sağlıyor.
- Brexit sürecinde anlaşmaya varılamaması ihtimali, İngiltere'de ciddi bir risk unsuru haline geldi. İngiltere Merkez Bankası Başkanı Mark Carney'in Brexit'te anlaşmaya varılamaması olasılığının rahatsız edici derecede yüksek olduğunu belirtmesi, Sterlin'in değer kaybetmesine sebep oldu.
- Çin hisse senetleri piyasası değerinin 6,0 trilyon Dolar'a kadar gerilemesi, 6,2 trilyon Dolar değerindeki Japonya hisse senetleri piyasasının Çin'i geçerek dünyada ikinci sıraya yükselmesini sağladı.
- Güney Kore'de sermaye yatırımlarının azalmasının ve ihracatın potansiyelinden düşük bir düzeyde seyretmesinin etkisiyle, büyüme yılın ikinci çeyreğinde yüzde 2,9 düzeyinde gerçekleşti.
- Resesyon sonrası toparlanma çabası içinde olan Brezilya'da fiyat istikrarı sağlanmaya çalışılıyor. Temmuz ayı enflasyonu bir önceki aya göre artarak yüzde 4,5 düzeyinde gerçekleşse de hedef oranlarla uyumlu bir şekilde seyrediyor. Ancak, küresel likidite daralması Brezilya ekonomisini tekrar olumsuz etkileyebilir.
- Rusya'nın 2018 ikinci çeyreğinde yıllık yüzde 1,8 büyüme kaydetmesi, jeopolitik gerginliklere rağmen ekonomik istikrarın korunduğuna işaret ediyor.

**YÖNETİCİ
ÖZETİ****TÜRKİYE EKONOMİSİ**

- **Enflasyon Oranı;** 2018 yılı Temmuz ayı enflasyon oranı; yıllık TÜFE’de %15,85, Yİ-ÜFE’de %25 oranında gerçekleşti. Bir önceki aya göre TÜFE’de %0,55 oranında ve Yİ-ÜFE’de %1,77 oranında artış yaşandı.
- **İşsizlik Oranı;** 2018 yılı Mayıs ayı işsizlik oranı geçen yılın aynı ayına göre 0,5 puan azalışla %9,7 oranında gerçekleşirken, istihdam edilen kişi sayısı 650 bin kişi arttı ve işsiz sayısı 89 bin kişi azaldı. İşsizlik oranı; erkeklerde %8,4 kadınlarda %12,4 oranında kaydedildi.
- **Sanayi Üretim Endeksi;** 2018 yılı Haziran ayında yıllık bazda %3,2 oranında artarken, Kapasite Kullanımı 2018 yılı Haziran ayında, bir önceki aya göre 1,2 puan azalarak %77,1 seviyesine geriledi.
- **Dış Ticaret Açığı;** 2018 yılı Haziran ayında, geçen yılın aynı dönemine göre %9,1 oranında azalarak 5,5 milyar Dolar, ihracat %1,3 oranında azalarak 12,9 milyar Dolar, ithalat da %3,8 oranında azalarak 18,5 milyar Dolar seviyesine geriledi.
- **Cari İşlemler Açığı;** 2018 yılı Haziran ayında geçen yılın aynı ayına göre, %21,6 azalarak 2,9 milyar Dolar ile piyasa beklentilerinin altında gerçekleşti.
- **Bütçe;** 2018 yılı Ocak-Temmuz döneminde 45 milyar TL açık verdi. Bütçe gelirleri %18,1 oranında artarak 415,4 milyar TL, bütçe giderleri ise %22,5 oranında artarak 460,4 milyar TL olarak kaydedildi.
- **Güven Endeksleri;** 2018 yılı Temmuz ayında, Reel Kesim Güven Endeksi 1,9 puan azalışla 102,7, Tüketici Güven Endeksi, %4 oranında artarak 73,1 kaydedilirken, Ekonomi Güven Endeksi %2 oranında artarak 92,2 seviyesinde gerçekleşti.
- **PMI ve CDS;** 2018 yılı Temmuz ayında İmalat Sanayi Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) 49 düzeyine yükselirken, CDS ise 484 değerinde ulaştı. Ağustos ayında CDS 570'lere kadar çıktı.
- **Kredi Notu;** Kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Türkiye'nin kredi notunu bir basamak düşürürken, not görünümünü "negatif" olarak belirledi. TCMB 24 Temmuz'daki Para Politikası Kurulu toplantısında politika faizini %17,75'te bıraktı.

**KÜRESEL
EKONOMİDEKİ
GELİŞMELER****DÜNYA EKONOMİSİ**

Dünya ekonomisinde ticaret savaşları ve artan jeopolitik riskler gündemdeki önemini Ağustos ayında da korumaya devam etti.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, küresel ticaret savaşlarının yaygınlaşmasının giderek tehlikeli bir hal aldığı ve küresel büyümeyi yüzde 0,4 aşağı çekebileceğini belirtti. Ticaret savaşlarından en çok ABD, Kanada ve Meksika'nın zarar göreceği, Çin'in ise görece daha az etkileneceği öngörüsünde bulunan Fitch'in tahminlerine göre, ticaret kısıtlamalarının seyri 2018'den küresel büyümeyi yüzde 3,2'den yüzde 2,8'e indirebilir. Güncel ekonomik gelişmelere dair benzer değerlendirmelerde bulunan Londra Merkezli Oxford Economics, ticaret savaşlarının global etkilerinin olacağını ve küresel ticaret büyümesinin bu yıl yüzde 5 düzeyinde sınırlı kalıp, gelecek yıl yüzde 4'e gerileyeceği öngörüsünde bulundu.

Faiz artırımı politikalarının uzun vadeli etkilerine de değinen Fitch; ABD, AB, Japonya ve İngiltere'den oluşan dünyadaki dört büyük Merkez Bankası'nın varlık alım programlarını azaltmasıyla 2019 itibariyle küresel düzeyde parasal sıkılaşmanın başlayacağını belirtti. Bu bağlamda, sıkılaşmanın öngörülenden bir yıl daha erken başlayacağı ve Merkez Bankaları'nın politikaları doğrultusunda 2021 yılında zirve yapabileceği anlaşılıyor.

Bununla birlikte, ABD'nin İran ve Türkiye başta olmak üzere ekonomik yaptırımlar konusunda sert bir tutum izlemesi, ekonomiyle birlikte jeopolitik risklerin de artmasına sebep oluyor. ABD politikalarına ilişkin AB de dahil olmak üzere pek çok bölge ve ülkeden eleştiri ve uyarı geldi.

OECD yaptığı güncel açıklamada, üye ülkelerde genel olarak büyüme ivmesinde yavaşlama işaretlerinin olduğunu belirtti. Açıklamaya göre özellikle Euro Bölgesi, İngiltere, Kanada, Rusya ve Brezilya'da büyümede ivme kaybı dikkat çekiyor. Büyümedeki ivme kaybı, küresel büyümeye dair öngörülerin altında kalmasına sebep olabilir.

ABD

ABD Merkez Bankası (FED), gerçekleştirdiği güncel toplantıda faiz oranını beklentilere uygun olarak yüzde 1,75-2,00 aralığında sabit tutmakla birlikte, kademeli faiz artırımlarına devam edeceğinin sinyalini verdi. Bir önceki aya göre daha dikkat çekici bir büyüme eğilimi olduğunu ve işgücü piyasasının güçlenmeye devam ettiğini vurgulayan FED, güçlü veriler doğrultusunda tüketici harcamalarının ve yatırımların gücünü koruduğuna dikkat çekti. Güçlü seyreden ekonomik veriler, Eylül ayında faiz artırımının olacağına dair öngörülerini güçlendiriyor.

ABD'li yatırım bankası Morgan Stanley, kaydedilen son veriler itibarıyla 2018 ve 2019'a yönelik FED faiz artışı beklentilerini revize etti. Kurum bir önceki öngörüsünde 2018 ve 2019 için sırasıyla 3'er puanlık faiz artışı öngörürken, revizyonla birlikte 2018 için toplamda 4, gelecek yıl için ise 2 faiz artırımını öngördü.

Ticaret kısıtlamalarına dair endişeler, ABD petrol piyasasını olumsuz etkiliyor. Özellikle ABD ile Çin arasında tırmanan gerginlik, ABD'nin petrol stoklarını azaltıcı yönde etkide bulundu. ABD stoklarının düşmesinin de etkisiyle petrol fiyatlaması 70 Dolar civarında seyretti.

Euro Bölgesi - AB

Euro Bölgesi'nde ikinci çeyrek ekonomik büyüme yüzde 0,4 düzeyinde gerçekleşti. Küresel ticaret savaşlarının ve Bölge ekonomisinin geleceğine yönelik endişelerin artmasının, büyüme üzerinde baskı oluşturabileceği öngörülmüyor.

Bir diğer önemli makroekonomik gösterge olan enflasyon, Temmuz'da Avrupa Merkez Bankası'nın (AMB) hedefinin üzerinde gerçekleşerek 2012'den bu yana ilk kez yüzde 2'yi aştı. Aynı dönemde ekonomik güven endeksinin 112,1 değeriyle yılın en düşük düzeyini görmesi, küresel ticaret geriliminin büyüme dışındaki verileri de olumsuz etkilediğine işaret etti.

Genel anlamda bir bozulmaya işaret etmeyen makro ekonomik verilere rağmen, AB'deki yatırımcılar FED politikalarına, ABD'nin yaptırımlarına ve diğer jeopolitik risklere karşı hassasiyet gösteriyor. Söz konusu gelişmeler doğrultusunda Temmuz ve Ağustos'ta pek çok AB ülkesi borsasında düşüşler gözlemlendi.

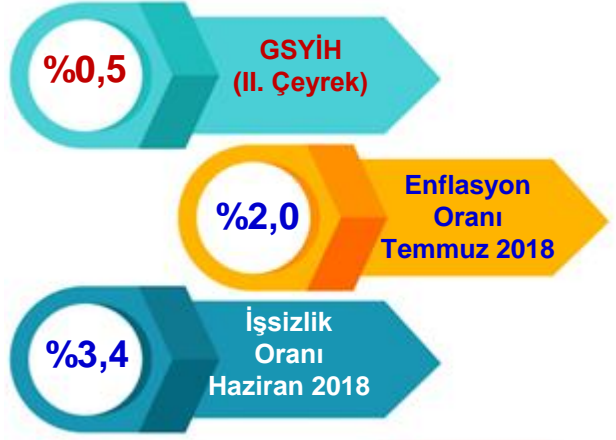

ALMANYA

Almanya'da 2018'in ilk aylarında oldukça güçlü seyreden sanayi üretimi iş piyasasını olumlu yönde etkiledi. Bu yılın Mayıs ayında iflas eden şirket sayısı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 8,4'lük azalış kaydetti. İflaslar en çok toptan ve perakende ticaret sektörü ile inşaat sektöründe görüldü.

Almanya'nın Haziran'da ihracatı 115,5 milyar Euro ile bir önceki aya göre değişmezken, ithalatı ise yüzde 1,2 artarak 93,7 milyar Euro ile son 68 yılın zirvesine ulaştı. Dış ticaret fazlasının düşmesi yönünde ABD'den gelen baskının, ithalatın yükselmesinde etkili olduğu düşünülüyor. Yıllık bazda AB ülkelerine yapılan ihracatta yüzde 5,9 artış kaydedilirken, bu ülkelerden yapılan ithalattaki artış ise yüzde 10,1 düzeyinde gerçekleşti.

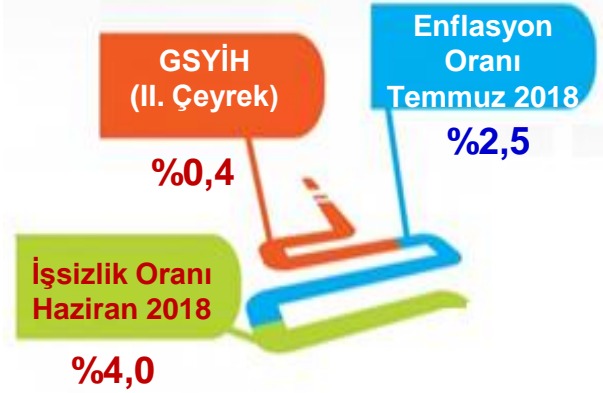

İNGİLTERE

İngiltere, ekonomisi, yılın ikinci çeyreğinde beklentilere uygun olarak yıllık bazda yüzde 1,5 düzeyinde büyüme kaydetti. Büyüme İngiltere Merkez Bankası'nın (BOE) politikalarıyla uyumlu yönde ilerliyor ve faiz artırımı politikaları üzerinde de teşvik edici oluyor. Ancak, Haziran ayı büyüme verisinin bir önceki aya göre yüzde 0,1 ile beklentilerin altında kalması, Merkez Bankası'nın faiz artırımında acele etmesinin olumsuz etkileri olduğu yönünde değerlendiriliyor.

Brexit süreci tartışmalara sebep olmaya devam ederken, ekonominin ve yeni ticari ilişkilerin geleceğine ilişkin tartışmalara sebep olmaya devam ediyor. Brexit sürecinde anlaşmaya varılamaması ihtimali, bu süreçteki en ciddi endişe kaynağı oldu. İngiltere Merkez Bankası Başkanı Mark Carney'in, Brexit'te anlaşmaya varılamaması olasılığının rahatsız edici derecede yüksek olduğunu belirtmesi endişelerin artmasına sebep oldu. Söz konusu açıklamanın ardından Sterlin/Dolar paritesi 19 Temmuz'dan bu yana en düşük seviye olan 1,30'a geriledi.

JAPONYA

Japonya'da GSYİH, 2018 ikinci çeyreğinde yıllık bazda yüzde 1,9 büyüyerek beklentilerin üzerinde gerçekleşti. Olumlu yönde gelen söz konusu veri, ülke ekonomisinin 2018'de ivme kazandığı yönündeki öngörülerini güçlendiriyor. İşsizliğin yüzde 2,4 ile düşük düzeydeki seyri de, ekonomik gücün seyri konusunda önemli bir göstere.

Çin hisse senetleri piyasası değerinin 6,0 trilyon Dolar'a kadar gerilemesi sonucu, 6,2 trilyon Dolar değerindeki Japonya hisse senetleri piyasası Çin'i geride bıraktı ve dünyada ikinci sıraya yükseldi. Söz konusu yükselişte Çin hisse senetleri piyasasında yaşanan ani şok dalgası ve değer kaybı etkili oldu. ABD ile süregelen ticaret gerginliği ve hükümetin finansal kaldıracı azaltıcı politikası, Çin hisse senedi piyasasının gerilemesinde etkili olurken, Japonya'daki istikrarlı göstergeler de Çin'in önüne geçmesine katkı sağladı.

Japonya'da 10 yıllık tahvillerin faizi 3,5 baz puanlık artışla son 1 yıldır ilk kez yüzde 0,1'e yükseldi. Japonya Merkez Bankası'nın aşırı genişlemeci para politikasında değişiklikler yapmasının olası olduğuna ilişkin beklentiler, söz konusu artışta özellikle etkili oldu.

GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

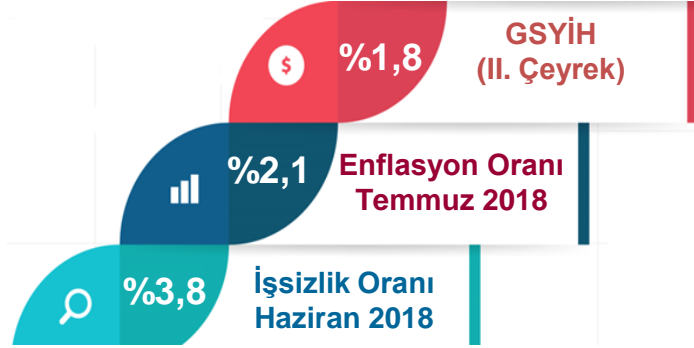
ÇİN

Çin ve ABD arasındaki ticari savaş odaklı gerilimler şiddetini artırarak devam ediyor. Çin'in, ABD'nin 16 milyar Dolar tutarındaki Çin mallarına getirdiği vergilere karşı misilleme olarak, aynı tutarda ABD menşeli ürünlere yüzde 25 ilave vergi uygulaması 23 Ağustos itibariyle yürürlüğe girdi. Çin Ticaret Bakanlığı konuya ilişkin yaptığı açıklamada ABD'nin Çin mallarına makul olmayan yeni gümrük vergileri koymasının, ABD'nin kendi iç hukukunu uluslararası hukukun üzerinde tuttuğuna açık bir kanıt olduğu şeklinde yorumladı. Bu bağlamda Çin, çoklu ticaret sisteminin korunmasından yana olsa da kendi yasal çıkarlarını korumak zorunda kalıyor.

Ticaret savaşlarına rağmen Çin'in dış ticaret verileri beklentilerin üzerinde gerçekleşti. Yuan cinsinden ihracat Temmuz'da yıllık bazda yüzde 6 artarken, aynı dönemde ithalat yüzde 20,9 artış kaydetti. Böylece, ekonomi söz konusu dönemde 176,9 milyar Yuan dış ticaret fazlası verdi. Çin Merkez Bankası'nın (PBOC) bankaları kredileri artırmaya aktif bir şekilde teşvik etmesi ve kredi sınırlamaları konusundaki gevşetici sinyalleri, dış ticaretin finansmanını olumlu etkiliyor.

Çin'de tüketici fiyatları, Temmuz ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 2,1 ile beklentilerinin bir miktar üzerinde gerçekleşti. Aynı dönemde ÜFE de beklentilerin üzerinde gerçekleşerek yüzde 4,6 değerini aldı. Enflasyondaki yükselişte, özellikle gıda haricindeki ürünlerin fiyatındaki artış etkili oldu.

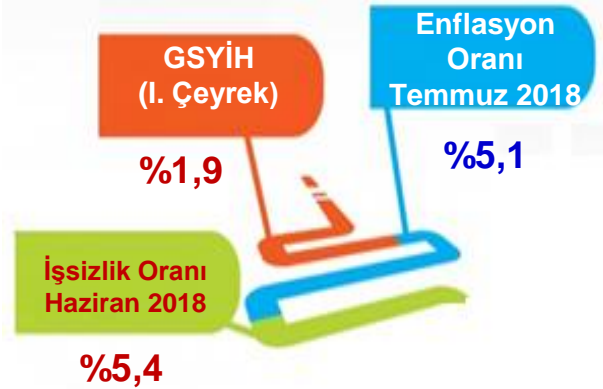

HİNDİSTAN

Hindistan Merkez Bankası, gerçekleştirdiği güncel toplantıda politika faizini 25 baz puan artırdı. Böylece repo faizi, yüzde 6,25'ten yüzde 6,50'ye çıkarılırken, ters repo faizi ise yüzde 6,00'dan yüzde 6,25'e çıkarıldı. Bununla birlikte, ülkedeki yabancı rezervlerin yüzde 5-8 bandında seyreden düşüşüne rağmen, hala güçlü olduğu açıklandı.

Hindistan'da enflasyon Haziran'da artan gıda ve petrol fiyatlarının etkisiyle yüzde 5,8 ile son 4 yılın en yüksek düzeyini görmesinden sonra Temmuz'da yüzde 5,1'e geriledi. Sebze ve meyve başta olmak üzere gıda fiyatlarındaki azalış, enflasyonun gerilemesinde etkili oldu.

GÜNEY KORE

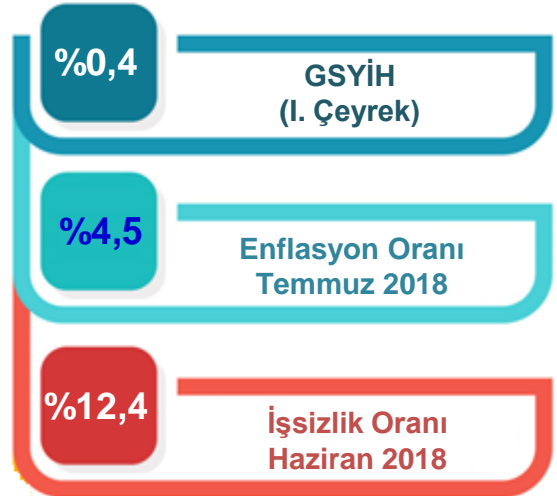
Güney Kore'de büyüme 2018 ikinci çeyreğinde yıllık bazda yavaşlama gösterdi ve beklentilere uygun olarak yüzde 2,9 düzeyinde gerçekleşti. Büyümenin ilk çeyreğe göre yavaşlamasında sermaye yatırımlarının azalması etkili oldu. Diğer taraftan ihracat hacmi de potansiyelinden düşük bir seyir izliyor. Temmuz ayında, başta elektronik çiplerin satışından gelen katkı olmak üzere, ihracatta yüzde 6,2 artış kaydedilse de ticaret savaşlarına ilişkin endişe ve belirsizlikler devam ediyor.

Büyümedeki yavaşlama istihdam piyasasına da olumsuz yansıyor. Son gelişmeler itibariyle, 2018 sonu itibariyle 180.000 yeni iş yaratılabileceği öngörülüyor. Bununla birlikte, 2018 sonunda özel tüketim harcamalarına ilişkin öngörü yüzde 2,8'den yüzde 2,7'ye, enflasyon öngörüsü ise yüzde 1,6'dan yüzde 1,7'ye revize edildi.

BREZİLYA

Brezilya'da Temmuz ayı enflasyonu yüzde 4,5 düzeyinde gerçekleşti. Enflasyon bir ay önceye göre artmış olsa da, hedef oranlarla uyumlu bir şekilde seyretmesi, fiyat istikrarının yakalandığı yönündeki işaretleri güçlendiriyor. Hedefler çerçevesinde 2018 ve 2019 yıllık enflasyonunun sırasıyla yüzde 4,11 ve yüzde 4,10 düzeyinde gerçekleşmesi bekleniyor. Ayrıca, piyasa verilerini izleyen Brezilya Merkez Bankası, gerçekleştirdiği güncel toplantıda beklentilere uygun olarak faizlerde değişikliğe gitmedi ve yüzde 6,50 düzeyinde sabit tuttu.

Brezilya'da perakende satışlar Haziran'da beklenmedik şekilde azaldı. Söz konusu azalış yüzde 0,3 gibi düşük bir düzeyle sınırlı kalsa da ekonomik toparlanmasının uzun vadeye yayılabileceği yönünde sinyal olarak değerlendirildi.

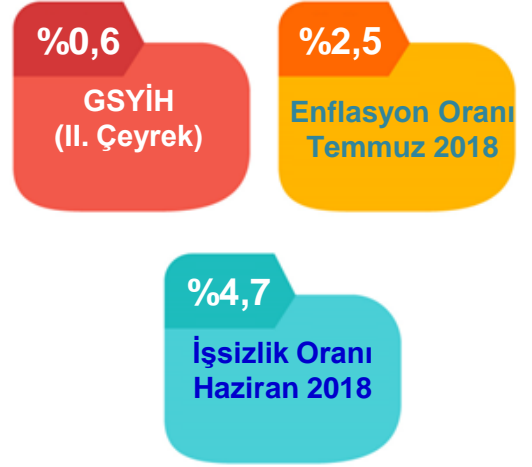

RUSYA

Rusya ekonomisi, 2018 ikinci çeyreğinde yıllık bazda yüzde 1,8 büyüme kaydetti. Büyüme, beklentilerin çok hafif altında kalsa da, jeopolitik gerginliklere rağmen istikrarın korunduğunu gösterdi.

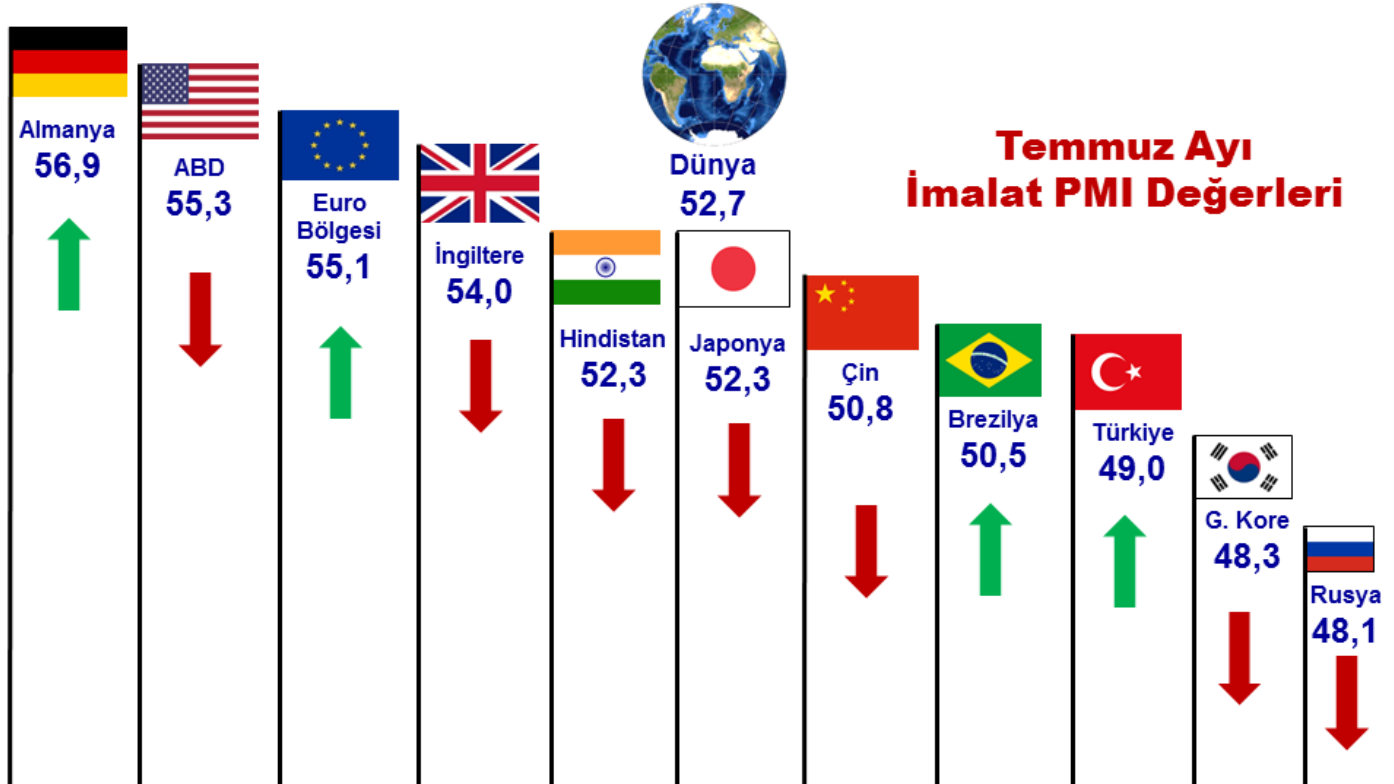
Bir diğer olumlu gelişme olarak, dış ticaret fazlası, 2018'in ilk yarısında yıllık bazda yüzde 46 artarak 98 milyar Dolar'a yükseldi. Söz konusu dönemde ihracatın yüzde 26,5 yükselmesine karşın ithalat artışının yüzde 13,6 düzeyinde sınırlı kalması etkili oldu. Rusya'nın toplam ticaret hacmi ise yılın ilk yarısında 2017'nin ilk yarısına kıyasla yüzde 21,6'lık artışla 330,6 milyar Dolar'a yükseldi. Rusya'nın en büyük ticaret ortağı Çin olmaya devam ederken, Türkiye ile dış ticaret hacmindeki artış da dikkat çekiyor.

Rusya Merkez Bankası beklentilere uygun olarak faiz değişikliğine gitmedi ve politika faizini yüzde 7,25 düzeyinde sabit tuttu. Rusya Merkez Bankası yaptığı açıklamada, hükümetin KDV'yi yüzde 20'ye çıkarma kararını, yüksek enflasyon riskini ve diğer öngörülemeyen jeopolitik gelişmeleri gerekçe göstererek politika faizinin sabit tutulmasına karar verildiği bildirildi. KDV'nin artması, enflasyon üzerinde de baskı oluşturuyor.

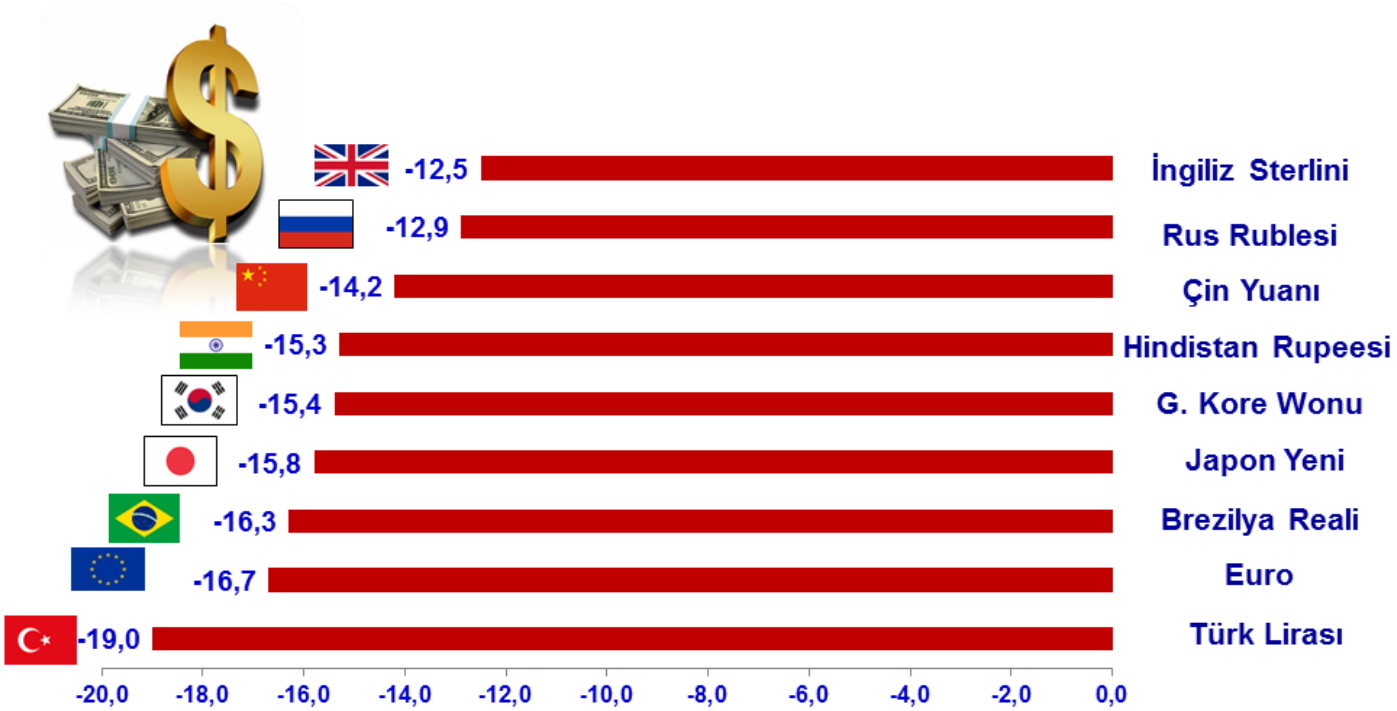
İMALAT PMI İNCELEMESİ (Temmuz 2018)

- Temmuz ayı İmalat PMI endeksinde, global endeks bir önceki aya göre hafif bir gerilemeyle 52,7 değerini aldı.
- Almanya Temmuz ayında da liderliğini korudu. ABD son 5 ayın en düşük değerini almasına rağmen, ikinci sırada yer almaya devam etti.
- Euro Bölgesi'nde Haziran'da son 18 ayın en düşük değerinin kaydedilmesinin ardından, Temmuz'da artış eğilimine geçti.
- En düşük imalat PMI değerleri Güney Kore ve Rusya'da kaydedildi.

DÖVİZ KURLARI İNCELEMESİ (TEMMUZ 2018)

- Temmuz ayında Dolar'ın küresel ölçekteki değer kazancı ticaret savaşlarının da etkisiyle hız kazandı. Dolar karşısında en çok değer kaybeden para birimi Türk Lirası olmaya devam etti.

TEKNOLOJİ GÜNDEMİ

➤ Robot teknolojilerinin iş dünyasında kullanımı yaygınlık kazanıyor. Pizza Hut firması, Güney Kore'de bulunan şubesine robot bir garson ekledi. Firma, 22 kilograma kadar yiyecek servisi yapabilen robotu, diğer şubelerinde de yaygınlaştırmayı düşünüyor.

➤ Diğer taraftan, robot teknolojisindeki ilerlemelerle robotların insanlara benzerliği artıyor. Teksas Üniversitesi'nde geliştirilen yeni bir teknoloji, robotlar için elektronik cilt tasarımını mümkün hale getirdi. Esnek ve su geçirmez yapıda olan elektronik cilt, insan-robot işbirliğinde yeni bir dönemin başlangıcı olarak değerlendiriliyor.

➤ Kısa bir süre önce internette popüler hale gelen Boston Dynamics firmasının geliştirdiği kapı açabilen, koşabilen, tekmelere karşı dayanabilen robot köpekte seri üretime geçiliyor. Firma 2019'da satışa çıkacağı açıklanan ve SpotMini olarak isimlendirilen robot için her yıl 1.000 adetlik satış hedefliyor.

➤ Samsung, dijitalleşme ve yapay zeka teknolojilerine yönelik araştırmalarını, firmanın öncül hedefi haline getirdi. Tüketicilerin karşısına çok yeni teknolojilerle çıkmayı hedeflediğini açıklayan Samsung, yapay zeka çalışmalarına gerçekleştirileceği 160 milyar Dolar'lık dev yatırımla teknoloji dünyasında gündem oldu.

➤ Çin'in Huawei akıllı telefon markası, küresel arenadaki başarılarıyla giderek adından daha çok söz ettiriyor. Güncel satış rakamları itibarıyla, akıllı telefon piyasasında Huawei'nin Apple'ı geride bırakarak dünya ikinciliğine yükseldiği açıklandı. Huawei, 2019 sonuna kadar piyasada dünyada ilk sıraya yükselmeyi hedefliyor.

➤ Dijitalleşme çalışmalarını yakından izleyen BMW, çalışmalarını otomotiv sektörünün ötesine taşıyor. Marka, sürdürdüğü çalışmalarla dijital akıllı saatleri yakında kamuoyuna açıklayacağını ve piyasaya iddialı bir giriş yapacağını ilan etti.

➤ Dijital Türkiye Yol Haritası'nı açıklayan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türkiye genelinde 10 adet "Dijital Dönüşüm Merkezi" açılacağını belirtti. 03.08.2018 tarihli 100 Günlük Eylem Planı'nda, 100 gün içinde Ankara ve Bursa'daki Dijital Dönüşüm Merkezleri'nin hizmete açılacağı, İzmir, Gaziantep, Mersin, Kayseri ve Konya'daki Dijital Dönüşüm Merkezleri'nin ise kurulum çalışmaları başlanacağı ilan edildi. Bakanlık ayrıca, aynı eylem planı kapsamında açılması planlanan Türkiye Uzay Ajansı'nın kurulum çalışmalarının bu yıl içinde başlayacağını açıkladı.

ENFLASYON

TEMMUZ 2018

TÜRKİYE'DEKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

	TÜFE		Yİ-ÜFE		YD-ÜFE	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Yıllık (%)	9,79	15,85	15,45	25,00	...	...
Yıllık Ort. (%)	9,44	12,00	10,94	17,41	...	...
Aylık (%)	0,15	0,55	0,72	1,77	...	....

Kaynak: TÜİK

Enflasyon oranı; 2018 yılı

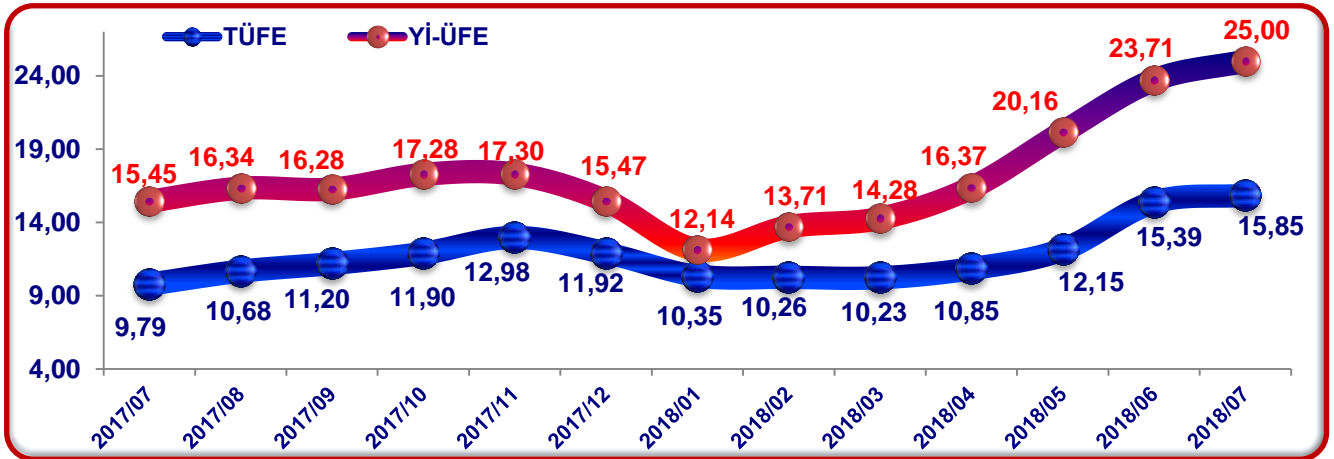
Temmuz ayı enflasyon oranı; yıllık TÜFE'de %15,85, Yİ-ÜFE'de %25 oranında gerçekleşti. Bir önceki aya göre TÜFE'de %0,55 oranında ve Yİ-ÜFE'de %1,77 oranında artış yaşandı.

Yıllık en yüksek artış TÜFE'de %24,21 ile ulaştırma grubunda gerçekleşti. Ayrıca TÜFE'de bir önceki yılın aynı ayına göre; ev eşyası 20,32, gıda ve alkolsüz içecekler %19,40, çeşitli mal ve hizmetler %17,24 ve lokanta ve oteller %13,86 ile en çok artışın olduğu diğer gruplar olarak dikkat çekti.

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayırmda; İzmir'de TÜFE, bir önceki yılın aynı ayına göre %16,22 ve on iki aylık ortalamalara göre %12,90 oranında artış gösterdi.

Yİ-ÜFE alt kalemleri bazında bir önceki aya göre; sanayinin dört sektöründen madencilik ve taşocakçılığı sektörü %0,86 oranında, imalat sanayi sektörü %1,87 oranında, elektrik ve gaz sektörü %0,99 oranında ve su sektörü %1,44 arttı. Yıllık bazda imalat sanayideki artış, genel artışın da üstünde %25,28 oldu.

Yıllık Değişim Oranları (%)

SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

HAZİRAN 2018

Arındırılmamış Sanayi Üretim

Endeksi; bir önceki yılın aynı ayına göre 2018 yılı Haziran ayında %2,9 oranında, takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi yıllık bazda %3,2 oranında yükseldi.

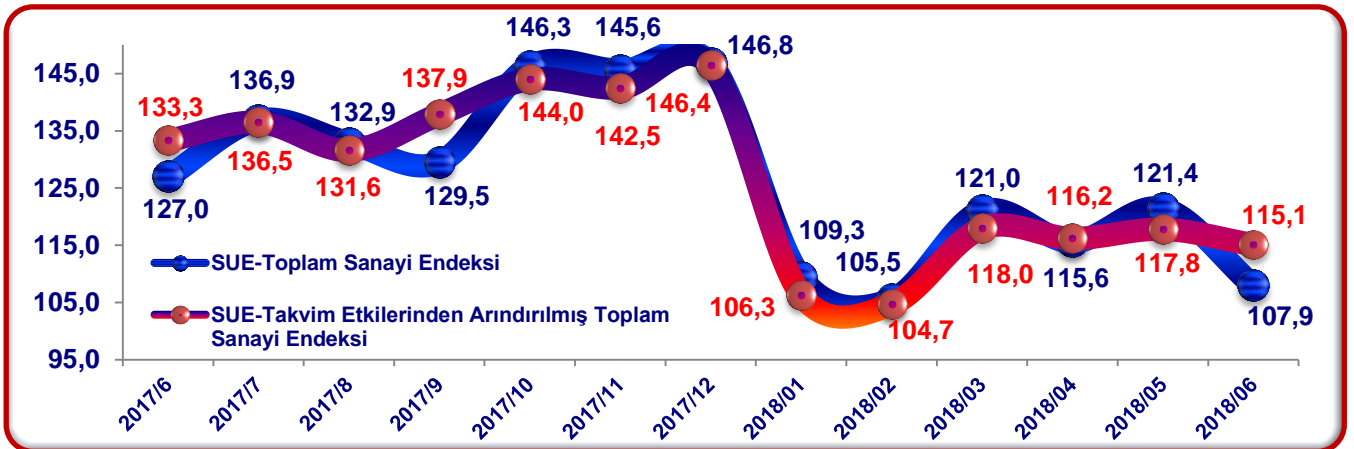
Toplam Sanayi	107,9	2,9	115,1	3,2	114,5	-2,0
Madencilik ve taşocakçılığı	113,5	6,3	118,8	7,2	115,2	-5,1
İmalat Sanayi	107,4	2,5	115,0	2,9	114,2	-2,2
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim Ürt. ve Dağıtım	110,5	4,6	114,2	4,6	117,4	2,1

	Arındırılmamış		Takvim etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve takvim etkisinden Arındırılmış	
	Endeks	Değişim Yıllık (%)	Endeks	Değişim Yıllık (%)	Endeks	Değişim Yıllık (%)
Toplam Sanayi	107,9	2,9	115,1	3,2	114,5	-2,0
Madencilik ve taşocakçılığı	113,5	6,3	118,8	7,2	115,2	-5,1
İmalat Sanayi	107,4	2,5	115,0	2,9	114,2	-2,2
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim Ürt. ve Dağıtım	110,5	4,6	114,2	4,6	117,4	2,1

Kaynak: TÜİK

Takvim etkisinden arındırılmış verilerle sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; 2018 yılı Haziran ayında bir önceki yılın aynı ayına göre, madencilik ve taşocakçılığı sektörü %7,2 oranında, imalat sanayi sektörü %2,9 oranında ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü %4,6 oranında arttı. Ana sanayi gruplarından 2018 yılı Haziran ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde, bir önceki aya göre en fazla azalış; %1,6 ile dayanıksız tüketim malında gerçekleşti.

İmalat sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; aynı dönemde en fazla azalış ise, %14,8 ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünleri imalatında gerçekleşti. Bu azalışı %6,4 ile diğer imalatlar, %6,3 ile elektrikli teçhizat imalatı ve %6,2 ile mobilya imalatı izledi. En fazla artış; %17,7 ile diğer ulaşım araçlarının imalatında gerçekleşti. Ardından %10 ile tütün ürünleri imalatı, %9,2 ile temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı ve %4,3 ile kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması imalatı geldi.

HANE HALKI İŞGÜCÜ VERİLERİ MAYIS 2018

TOPLAM

2017

2018

İşsizlik oranı, 15 ve üstü yaş grubunda; 2018 yılı Mayıs ayı işsizlik oranı geçen yılın aynı ayına göre 0,5 puan azalışla %9,7 oranında gerçekleşirken, istihdam edilen kişi sayısı 650 bin kişi arttı ve işsiz sayısı 89 bin kişi azaldı. İşsizlik oranı; erkeklerde %8,4 kadınlarda %12,4 oranında kaydedildi.

15 yaş ve daha yukarı yaştakiler

Nüfus (Bin kişi)	59.781	60.571
İşgücü (Bin kişi)	31.713	32.274
İstihdam (Bin kişi)	28.488	29.138
Tarım	5.577	5.480
Tarım dışı	22.911	23.658
İşsiz (Bin kişi)	3.225	3.136
İşgücüne dahil olmayanlar (Bin kişi)	28.068	28.297
İşgücüne katılma oranı (%)	53,0	53,3
İstihdam oranı (%)	47,7	48,1
İşsizlik oranı (%)	10,2	9,7
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,2	11,6
15-64 yaş grubu		
İşgücüne katılma oranı (%)	58,2	58,6
İstihdam oranı (%)	52,2	52,7
İşsizlik oranı (%)	10,4	9,9
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,2	11,6
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	19,8	17,8
Ne eğitimde ne istihdamda olanların oranı (%)*	22,0	21,9

Kaynak: TÜİK- Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri

*Çalışmayan, eğitim (örgün ve yaygın) görmeyen gençlerin, toplam genç nüfus içindeki oranıdır.

Tarım dışı işsizlik oranı %11,6, işsiz sayısı 3 milyon 136 bin kişi oldu. Genç nüfusta işsizlik oranı %17,8 seviyesine geriledi.

2018 yılı Mayıs ayında istihdam edilenlerin %18,8'i tarım, %19,5'i sanayi, %7,2'si inşaat ve %54,6'sı hizmetler sektöründe gerçekleşti.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

Mayıs
2018

	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	TOPLAM
Erkek	4.285	2.997	1.998	10.640	19.919
Kadın	1.384	2.483	88	5.263	9.218
Toplam	5.669	5.480	2.086	15.903	29.138

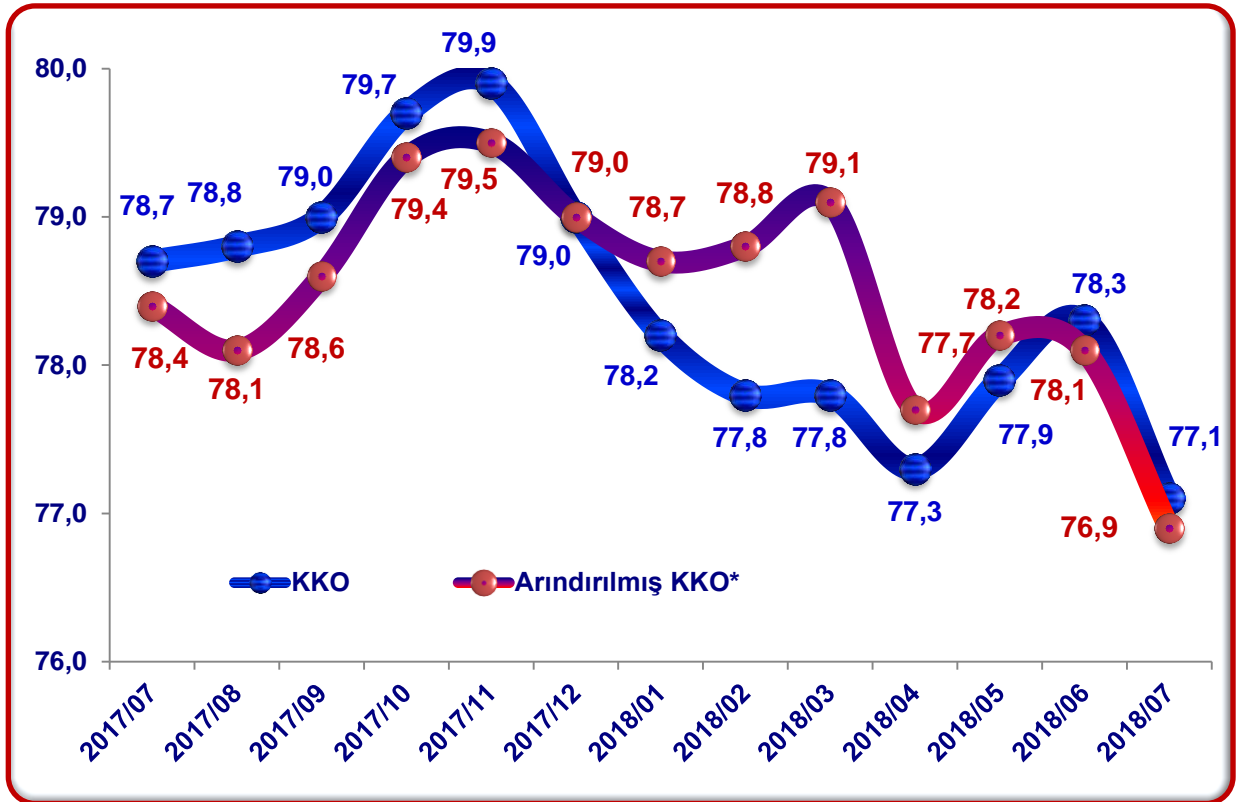
Kaynak: TÜİK

KAPASİTE KULLANIM ORANI TEMMUZ 2018

Kapasite kullanımı, 2018 yılı Temmuz ayında Kapasite Kullanımı bir önceki aya göre 1,2 puan azalarak %77,1 seviyesinde gerçekleşti.

Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç) %87,5, motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı %84,9, kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı %83,6, kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı %83,5 ile 2018 yılı Temmuz ayını en yüksek kapasite ile kapatan sektörler oldu.

Kaynak: TCMB

ÖDEMELER DENGESİ HAZİRAN 2018

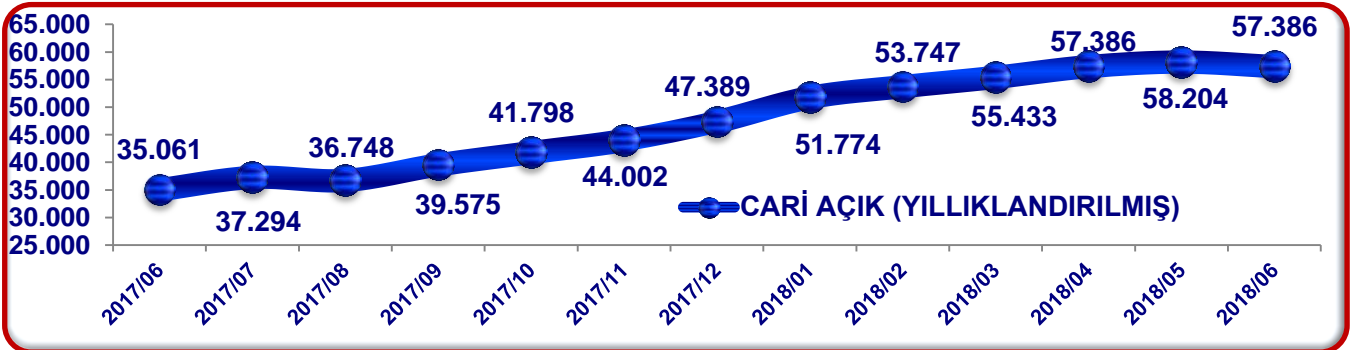
	Haziran		Ocak-Haziran		Değişim Oranı (%)
	2017	2018	2017	2018	
CARİ İŞLEMLER HESABI	-3.791	-2.973	-21.298	-31.247	-57.386
SERMAYE HESABI	2	-4	1	31	46
FİNANS HESABI	-2.643	-2.522	-26.960	-22.894	-42.748
Doğrudan Yatırımlar (net)	475	-951	-3.367	-2.862	-7.684
Portföy Yatırımlar (net)	-4.248	883	-17.467	-79	-7.7088
Diğer Yatırımlar (net)	-1.838	4.534	-3.726	-12.194	-14.140
Rezerv Varlıklar (net)	2.968	-6.988	-2.400	-7.759	-13.566
Net Hata ve Noksan	1.146	455	-5.663	8.322	14.862

Cari işlemler açığı; 2018 yılı Haziran ayında geçen yılın aynı ayına göre, dış ticaret açığındaki iyileşme ve turizm gelirlerinin etkisiyle %21,6 azalarak 2,9 milyar Dolar ile piyasa beklentilerinin biraz altında gerçekleşti. 2018 yılı Ocak-Haziran döneminde geçen yılın aynı dönemine göre %46,7 artarak 31,2 milyar Dolar kaydedildi. Parasal olmayan net altın ithalatında hızlı bir düşüş yaşandı. 2018 yılı Ocak-Haziran döneminde geçen yılın aynı dönemine göre, %34,4 artarak 7,1 milyar Dolar ile toparlanma eğilimi sürdüren net seyahat gelirlerindeki artış cari açığı sınırlandırdı.

Cari açık, 12 aylık kümülatifte ise, 2018 yılı Haziran ayında bir önceki aya göre azalırken, geçen yılın aynı ayına göre %63,5 oranında artışla 57,4 milyar Dolar seviyesinde gerçekleşti. 2018 yılı Haziran ayında doğrudan yatırımlarda 951 milyon sermaye girişi yaşandı. Portföy yatırımları 833 milyon Dolar ile beş aydır devam eden sermaye çıkışını bu ay da sürdürdü.

2018 yılı Haziran ayında rezerv varlıklar 7 milyar Dolar azaldı. 12 aylık kümlatifte 13,6 milyar Dolar rezerv varlıklarda sermaye çıkışı yaşanırken; net hata ve noksan kaleminde ise, 8,3 milyar Dolar sermaye girişi kaydedildi.

Devletin yeni ekonomi programları kapsamında alacağı önlemlerle iç talepte dengelenme beklenmektedir. İvme kaybeden dış ticaret açığı ve mevsimsel olarak toparlanma eğilimindeki turizm gelirleri cari denge üzerinde etkin olacaktır. Öte yandan ABD'nin İran üzerindeki yaptırımları petrol fiyatlarını arttırıcı yönde etkilemesi beklenmektedir.

GÜVEN ENDEKSLERİ VE BÜTÇE

Reel Kesim Güven Endeksi; 2018 yılı Temmuz ayında, 1,9 puan azalarak 102,7 ile 2017 yılı Ocak ayından beri en düşük seviyede gerçekleşti.

Tüketici Güven Endeksi, 2018 yılı Temmuz ayında %4 ile son 5 ayın en yüksek artışıyla 73,1 ile seviyesine yükseldi.

Ekonomi Güven Endeksi; tüketici güven endeksi ve mevsim etkilerinden arındırılmış reel kesim (imalat sanayi), hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörleri güven endekslerinin alt endekslerinin ağırlıklandırılarak birleştirilmesi ile oluşturulmakta olup, Şubat 2017'den bu yana aşağı yönlü seyrini sürdürmekteydi. Son 5 ayın ardından 2018 yılı Temmuz ayında %2 oranında artarak 92,2 seviyesine yükselmiştir.

	REEL KESİM	TÜKETİCİ	EKONOMİ
	GÜVEN ENDEKSİ	GÜVEN ENDEKSİ	GÜVEN ENDEKSİ
2017			
Temmuz	109,5	71,3	103,4
Ağustos	110,7	71,1	106,0
Eylül	111,6	68,7	102,8
Ekim	109,5	67,3	101,4
Kasım	106,3	65,2	97,9
Aralık	103,3	65,1	95,0
2017 Yıllık	108,0	68,6	98,2
2018			
Ocak	108,3	72,3	104,9
Şubat	110,8	72,3	103,0
Mart	111,9	71,3	100,2
Nisan	111,2	71,9	98,3
Mayıs	109,9	69,9	93,5
Haziran	104,6	70,3	90,4
Temmuz	102,7	73,1	92,2

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

Bütçe; 2017 yılı Ocak-Temmuz döneminde 24,3 milyar TL, 2018 yılı Ocak-Temmuz döneminde 45 milyar TL açık verdi. Aynı dönemde bütçe gelirleri %18,1 oranında artarak 415,4 milyar TL, bütçe giderleri ise %22,5 oranında artarak 460,4 milyar TL olarak kaydedildi

2018 yılı Ocak-Temmuz döneminde vergi gelirleri; bir önceki yılın aynı ayına göre %19,5 oranında artarak 349,2 milyar TL seviyesine ulaştı. Faiz hariç giderler %21,9 oranında artarak 418,5 milyar TL olarak gerçekleşti. 2017 yılı Ocak-Temmuz döneminde 8,4 milyar TL faiz dışı fazla verilmişken, bu yılın aynı döneminde 3 milyar TL faiz dışı fazla verildi.

	Ocak-Temmuz (Milyon TL)		Değişim Oranı (%)
	2017	2018	
Bütçe Giderleri	375.975	460.404	22,5
Faiz Hariç Giderler	343.223	418.454	21,9
Faiz Giderleri	32.752	41.950	28,1
Bütçe Gelirleri	351.665	415.443	18,1
Vergi Gelirleri	292.134	349.181	19,5
Bütçe Dengesi	-24.310	-44.962	-85,0
Faiz Dışı Denge	8.442	-3.011	-135,7

Kaynak: TCMB

DIŞ TİCARET VERİLERİ HAZİRAN 2018

2018 yılı Haziran ayında ihracat, 2017 yılı aynı dönemine göre, %1,3 oranında azalarak 12,9 milyar Dolar, ithalat da %3,8 oranında azalarak 18,5 milyar Dolar seviyesine geriledi.

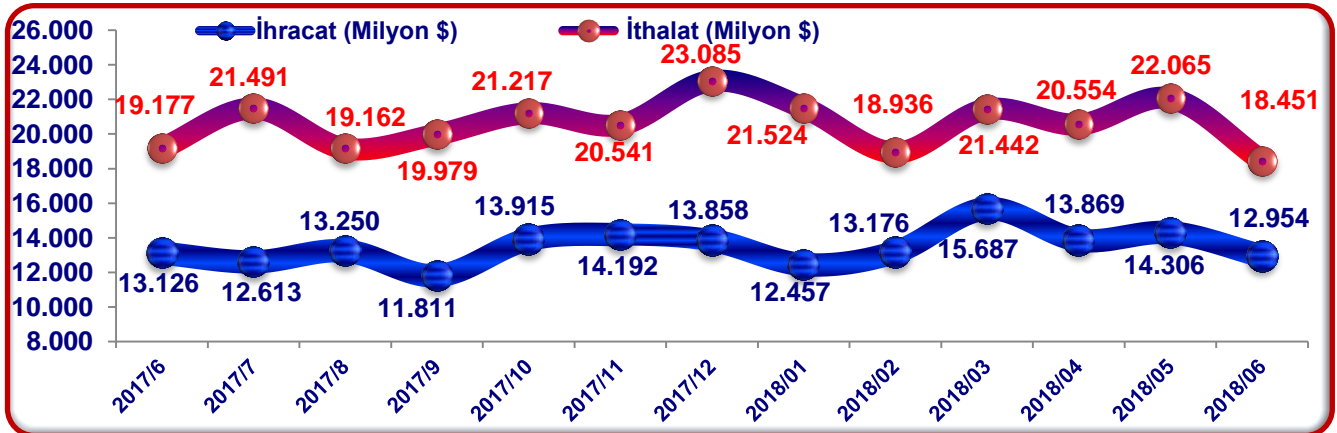
Dış ticaret açığı 2018 yılı Haziran ayında, geçen yılın aynı dönemine göre %9,1 oranında azalarak 5,5 milyar Dolar gerçekleşti. 2017 yılı Haziran ayında %47,5 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2018 yılı Haziran ayında %51,2, AB'ye yapılan ihracat 6,6 milyar Dolar kaydedildi.

	İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Ara Malları İthalatı		Dış Ticaret Dengesi		İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)
	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	
Oca.-Haz. 2017	77.376	8,1	108.320	8,7	80.263	-1,0	-30.944	10,2	71,4
Oca.-Haz. 2018	82.223	6,3	122.960	13,5	93.177	16,1	-40.737	31,6	66,9
Haziran 2017	13.125	2,0	19.174	-1,6	14.001	9,4	-6.048	-8,5	68,5
Haziran 2018	12.954	-1,3	18.451	-3,8	13.653	-2,5	-5.497	-9,1	70,2

Kaynak: TÜİK

2018 yılı Haziran ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (2.132 milyon \$) olurken; bu fasılı "kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (1.239 milyon \$); "demir ve çelik" (876 milyon \$); "örme giyim eşyası ve aksesuarı" (714 milyon \$) ve "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (660 milyon \$) izledi. "Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar" (3.443 milyon); "kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (2.203 milyon \$); "demir ve çelik" (1.595 milyon \$); "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (1.349 milyon \$) ve "motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (1.244 milyon \$) ile en yüksek ithalat yapılan fasıllar oldu.

2018 yılı Haziran ayında İzmir'in ihracatı 2017 yılı Haziran ayına göre, %7,1 oranında artarak 825 milyon Dolar, ithalatı da %15,6 oranında artarak 910 milyon Dolar olarak gerçekleşti. 2018 yılı Haziran ayında Ege Bölgesi'nin ihracatı 2017 yılı Haziran ayına göre, %5,61 oranında artarak 1,41 milyar Dolar, ithalatı da %5,57 oranında artarak 1,34 milyar Dolar olarak kaydedildi.

Araştırma Müdürlüğü
Ağustos 2018

**TEMEL EKONOMİK
GÖSTERGELER TABLOSU:
TÜRKİYE**

BÜYÜME	2013	2014	2015	2016	2017	2018/I
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon TL)	1.809.713	2.044.466	2.338.647	2.608.526	3.104.907	792.691
Büyüme Oranı (Zincirlenmiş Hacim End. göre) (%)	8,5	5,2	6,1	3,2	7,4	7,4
İmalat Sanayi (Zincirlenmiş Hacim End.) (%)	9,3	6,1	5,9	3,8	8,8	9,3
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2013	2014	2015	2016	2017	May.18
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	25.524	25.933	26.621	27.205	28.189	29.138
İstihdam Oranı (%)	45,9	45,5	46,0	46,3	47,1	48,1
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	2.747	2.853	3.057	3.330	3.454	3.136
İşsizlik Oranı (%)	9,7	9,9	10,3	10,9	10,9	9,7
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	12	12	12,4	13	13,1	11,6
ENFLASYON (%)	2012	2013	2014	2015	2016	Tem.18
Yİ-ÜFE (yıllık)	2,45	6,97	6,36	5,71	9,94	25,00
YD-ÜFE (yıllık)	-1,13	16,15	2,63	10,9	17,73	35,33 (Haz. 2018)
TÜFE (yıllık)	6,16	7,4	8,17	8,81	8,53	15,85
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Haz. 18
İhracat	151.803	157.610	143.889	142.544	157.020	82.223
İthalat	251.661	242.177	207.234	198.617	233.800	122.960
Dış Ticaret Dengesi	-99.859	-84.567	-63.395	-56.073	-76.780	-40.737
Cari İşlemler Dengesi	-63.621	-43.597	-32.118	-32.615	-47.100	-31.247
TEŞVİKLI YATIRIMLAR	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-May. 18
Teşvikli Yatırımlar (Milyon TL)	94.438	64.468	98.935	98.312	179.316	65.877
Teşvikli Yatırımlar (Belge Adedi)	4.589	3.884	4.508	5.109	7.442	2.921
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER (Adet)	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Haz. 18
Kurulan Şirket Sayıları	108.930	126.635	114.691	106.447	118.021	67.772
Kapanan Şirket Sayıları	37.273	39.051	32.762	31.928	32.706	15.263
ULUSLARARASI DOĞRUDAN YABANCI SERMAYELİ YATIRIMLAR	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Nis. 18
Şirket Sayısı (Adet)	3.762	4.678	5.570	5.575	6.137	2.378
Yatırım Tutarı (Milyon \$)	10.523	8.632	12.077	7.534	7.450	1.689
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)	2014	2015	2016	2017	2018/I	May.18
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-179,0	-180,3	-205,5	-207,7	-222,4	-217,3
BORÇLANMA (Milyar \$)	2013	2014	2015	2016	2017	2018/I
Dış Borç Stoku	392,3	405,3	399,7	408,7	454,3	466,7
Kamu	118,9	121,3	116,6	123,3	136,4	140,9
Özel	268,1	281,6	281,7	284,6	317,2	325,1
KREDİLER (Milyar \$)	2014	2015	2016	2017	2018/I	2018/II
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Kredi Borcu	212,1	214,7	216,7	239,1	245,4	240,8
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.) Takv. Etk. Arındırılmış	2013	2014	2015	2016	2017	Haz.18
Toplam Sanayi	3,5	3,5	2,9	1,8	6,3	3,2
İmalat Sanayi	4,4	3,1	3,3	1,4	6,4	2,9
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2013	2014	2015	2016	2017	Tem.18
Kapasite Kullanım Oranı	76,7	75,0	76,8	77,4	78,5	77,1
GÜVEN ENDEKSLERİ	2013	2014	2015	2016	2017	Tem.18
Reel Kesim Güven Endeksi	106,6	104,6	103,5	105,2	104,9	102,7
Tüketici Güven Endeksi	76	72,5	66,3	69,5	68,6	73,1
Ekonomi Güven Endeksi	103,9	99,0	96,6	93,9	98,6	92,2
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	2013	2014	2015	2016	2017	May.18
Sanayi Ciro Endeksi (Arındırılmamış)	77,7	89,8	100,0	109,1	141,4	186,4
Elektrik Enerjisi Üretimi (Gwh)	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-May. 18
Elektrik Enerjisi Üretimi (Gwh)	240.154	251.963	261.783	274.408	292.574	120.106
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Tem. 18
Bütçe Dengesi	-18.543	-23.370	-23.525	-29.258	-47.373	-44.962
PROTESTOLU SENET	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Haz. 18
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	1.092	1.004	1.000	1.017	940	434
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	7.494	8.221	10.081	12.288	12.686	6.971
KARŞILIKSIZ ÇEK (Bin Adet)	2013	2014	2015	2016	2017	Oca.-Haz. 18
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi	748	674	776	778	435	196
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi	301	239	229	232	121	38
BORSA VE DÖVİZ	2013	2014	2015	2016	2017	Tem.18
BIST 100 Endeksi	77.315	76.306	79.901	77.587	100.439	96.972
Euro/\$	1,33	1,33	1,11	1,11	1,13	1,17

Kaynak: TÜİK, TCMB, RİSK MERKEZİ, BUMKO, T.C. EKONOMİ BAKANLIĞI, HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI, BORSA İSTANBUL, TOBB, TEİAŞ-EPDK

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU: İZMİR

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
NÜFUS-GÖÇ									
Nüfus (Bin)	3.606	3.624	3.662	4.061	4.113	4.168	4.223	4.279	-
Nüfusun TR Nüfusu İçindeki Payı (%)	4,9	4,8	4,8	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	-
Nüfus Artış Hızı (%)	20,6	4,1	10,1	13,8	12,7	13,4	13,1	13,2	-
TR Nüfus Artış Hızı (%)	15,9	13,5	12,0	13,7	13,3	13,4	13,5	12,4	-
Net Göç Hızı (%)	2,91	2,26	2,46	3,45	5,6	5,0	5,6	5,8	-
ISO 500 BÜYÜK İÇİNDEKİ ÜYE SAYISI	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	56	55	58	59	59	61	59	62	-
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	1.303	1.410	1.424	1.514	1.504	1.483	1.566	1.611	-
Sanayi İstihdamının Payı (%)	30,4	30,7	31,6	31,8	31,7	32,0	33,0	31,1	-
Kadın İstihdamı (Bin Kişi)	397	422	432	490	466	470	513	524	-
Kadın İstihdamının Oranı (%)	30,5	29,9	30,3	32,4	31,0	28,3	30,7	32,5	-
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	231	243	247	276	243	262	254	263	-
İşsizlik Oranı (%)	15,1	14,7	14,8	15,4	13,9	15,0	14,0	14,0	-
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	16,4	16,2	15,9	17,0	15,0	16,1	15,2	15,1	-
ENFLASYON (%)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/7
TÜFE (yıllık)	7,25	10,15	6,03	7,94	8,54	9,83	8,93	13,1	16,2
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/6
İhracat	6.682	8.072	8.659	9.484	9.624	8.308	8.370	9.256	5.122
İthalat	8.419	10.621	10.577	10.367	9.950	8.846	8.809	9.849	5.188
Dış Ticaret Dengesi	-1.737	-2.550	-1.918	-883	-326	-538	-439	-593	-66
İhracatçı Firma Sayısı (Adet)	3.920	4.107	4.269	4.438	4.226	4.529	4.600	4.875	4.022
İhracatın TR İhracatı İçindeki Payı (%)	5,9	6,0	5,7	6,1	6,1	5,8	5,9	5,9	6,3
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/II
Kapasite Kullanım Oranı	62	70	63	60	55	64	63	67	68
PROTESTOLU SENETLER	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/6
Protesto Edilen Senet Sayısı (Adet)	55.098	31.131	38.952	43.347	43.406	44.232	47.497	45.646	20.736
Protesto Edilen Senetlerin TR İçindeki Payı (%)	4,5	3,4	3,6	4,0	4,3	4,4	4,7	4,9	4,8
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	319	245	367	463	510	571	775	740	378
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/5
Belge Adedi	167	188	209	215	186	208	230	431	166
Yatırım (Milyon TL)	1.890	2.443	9.042	1.655	4.016	3.145	1.810	7.569	2.387
Teşvikli Sabit Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	3,01	4,55	15,66	1,76	6,5	3,1	1,9	4,3	3,6
Bölgesel Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	1,9	3,2	2,8	2,2	5,2	4,9	1,9	10,0	3,2
ENERJİ TÜKETİMİ	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/5
Doğalgaz Tük. (Milyon stdm ³)	2.342	2.736	2.704	2.739	2.327	3.214	4.299	4.508	1.628
MALİ / FİNANS	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/6
Bütçe Gelir/Gider	3,99	4,05	4,34	4,36	4,20	4,28	4,2	4,5	4,3
Vergi Gelirlerinin TR İçindeki Payı (%)	10,77	10,86	11,77	11,14	10,54	11,1	11,4	11,8	11,3
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (%)*	87,9	102,5	110,2	123,9	122,2	120,6	111,5	121,4	120,3
Toplam Mevduatların TR İçindeki Oranı (%)*	5,9	5,8	5,7	5,5	5,2	5,6	5,7	5,7	5,8
Toplam Kredilerin TR İçindeki Oranı (%)*	5,9	6,1	5,9	6,0	5,2	5,2	4,9	5,2	5,0
KAMU YATIRIM TAHSİS PAYI (%)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	1,35	1,67	1,59	2,29	2,62	2,63	2,30	2,9	-
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/6
Kurulan Şirket Sayısı	3.253	3.277	2.112	2.928	3.414	4.027	3.962	4.627	2.743
Kurulan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	6,5	6,1	5,7	6,0	5,9	6,0	6,2	6,3	5,9
Kapanan Şirket Sayısı	860	943	1.094	1.095	991	740	644	832	344
Kapanan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	7,5	7,2	7,7	7,0	7,1	6,1	5,8	6,2	6,4
YABANCI SERMAYELİ FİRMALAR	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/4
Yabancı Sermayeli Firma Sayısı	1.540	1.682	1.800	1.944	2.100	2.239	2.422	2.568	2.633
Yabancı Serm. Firmaların TR İçindeki Payı (%)	6,0	5,7	5,5	5,3	5,1	4,8	4,6	4,4	4,3
MARKA-PATENT SAYISI	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/6
Marka Tescil Sayısı (Adet)**	1.931	2.146	3.234	4.096	4.366	4.323	5.928	5.398	3.440
Marka Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	6,0	6,0	6,2	6,0	6,0	6,2	7,1	6,9	6,4
Patent Tescil Sayısı (Adet)**	34	31	42	59	55	86	96	77	138
Patent Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	5,3	3,7	4,1	4,7	4,2	5,0	5,4	3,9	4,9
TURİZM	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/6
Yabancı Turist Sayısı (Bin Kişi)	1.156	1.370	1.368	1.407	1.294	1.201	672	762	326
Yabancı Turist Sayısının TR İçindeki Payı (%)	4,1	4,4	4,4	4,2	3,6	3,3	2,5	2,4	2,0
TARIMSAL ÜRETİM	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Bitkisel Üretim Değeri (Milyon TL)	3.375	3.648	4.100	3.652	5.024	5.940	7.508	7.598	-
Bitkisel Üretim TR İçindeki Payı (%)	4,2	4,1	4,7	3,9	5,1	5,0	6,4	5,7	-
İŞ KAZALARI	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/6
İş Kazasında Olanların TR İçindeki Payı (%)	5,4	7,5	5,6	6,0	2,6	5,1	3,7	4,7	2,9
MOTORLU KARA TAŞITLARI	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018/6
Motorlu Kara Taşıtlarının TR İçindeki Payı (%)	6,4	6,3	6,2	6,1	6,1	6,0	6,0	6,0	6,1

* İl, çeyrek verileridir. ** Başvuru verileridir.

Kaynak: TÜİK, TCMB, RİSK MERKEZİ, BUMKO, T.C. EKONOMİ BAKANLIĞI, TOBB, TPMK, T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI, ISO

ÜLKE İNCELEMELERİ XXXII: FİLDİŞİ SAHİLİ CUMHURİYETİ

Ekonomik Yapı

Fildişi Sahili, **Batı Afrika'nın lokomotif ekonomilerinden biri olup**, yeraltı ve yerüstü zenginlikleriyle **bölgedeki diğer ülkelerden ayrılan avantajlı bir konuma sahiptir. Batı Afrika Ekonomik ve Parasal Birliği'nin (UEMOA) üyesi** olan Fildişi Sahili, 15 ülkenin bulunduğu **Birliğin toplam GSYİH'nin yüzde 40'ı gibi yüksek bir payını tek başına karşılamaktadır.**

1999-2011 yılları arasında süren askeri ve politik krizlere rağmen **ekonomik gücünü korumayı başarmış** olan ülke, 2012'den itibaren istikrarı yakalamış ve **yüzde 10'lara varan yıllık büyüme oranları** kaydetmiştir. **Yapısal reform ve ekonomik liberalleşme programlarının** etkisiyle, gelecek yıllarda da yüzde 7'nin üzerinde büyüme kaydedileceği öngörülmektedir.

Fildişi Sahili ekonomisinde ağırlıklı olarak **tarım ve tarım ürünlerine dayalı yapı** dikkat çekmektedir. **Dünyanın en büyük kakao çekirdeği üreticisi** olan ülke, bu açıdan **küresel kakao üretiminin yaklaşık yarısını** gerçekleştirmektedir. Ülke aynı zamanda **cevizde dünyanın ikinci, tatlı patates ve kaju fıstığında dünyanın üçüncü büyük üreticisi** konumuna sahiptir. Kahve tarımında da dikkat çekici bir niteliğe sahip olan ülke, **dünyanın en iyi kahve üreticileri arasında** sayılmaktadır.

Sanayi alanında da diğer Afrika ülkelerinden daha ileri bir konumda olan Fildişi Sahili'nde **kağıt, demir çelik, çimento, lastik, dokuma, tütün, montajlama ve şeker fabrikaları** dikkat çekmektedir.

Ülkenin **bölgedeki en gelişmiş telekomünikasyon altyapısına** sahip olması bir diğer avantajıdır.

Önemli yeraltı kaynaklarına sahip ülkede **demir, bakır, nikel, fosfat, boksit ve kobalt rezervlerinin zenginliği** dikkat çekmektedir. Bununla birlikte **100 milyon varillik kanıtlanmış petrol rezervine** sahip ülkede günlük ortalama 40.000 varil petrol üretimi gerçekleştirilmektedir. Ülke ayrıca **doğalgaz üretiminde de kendine yeter** konumdadır.

Fildişi Sahili'nin **Batı Afrika kıyılarının en büyük limanlarından biri olan ve denize kıyısı olmayan diğer ülkelere de hizmet ulaştıran Abidjan Limanı'na sahip olması**, ülkede dış ticaretin gelişmesini ve aynı zamanda **önemli bir finans merkezi olmasını** sağlamıştır. **Sürekli dış ticaret fazlası veren ülkede ihracatın ağırlıklı payını tarım ürünleri, ithalatın ağırlıklı payını ise tarım dışı ürünler** oluşturmaktadır.

Üretimdeki liderliğine paralel olarak **kakao ihracatında da dünyada ilk sırada yer alan** Fildişi Sahilindeki diğer temel ihracat kalemleri **petrol ürünleri, altın, kauçuk, muz, hindistan cevizi, balık, pamuk, kahve ve ağaç ürünleri** şeklindedir.

Batı Afrika Ülkeleri Ekonomik Topluluğu'ndaki mal ticaretinin yüzde 10'unu gerçekleştiren ülke, en çok Avrupa ülkelerine ve ABD'ye ihracat gerçekleştirmektedir.

Ülkenin **sahip olduğu doğal kaynaklar ve ekonomik avantajlar**, yatırım potansiyelini de artırmıştır. **Genç ve dinamik nüfus yapısı, bürokratik işlemlerin kolaylığı ve düşük vergiler ile teşvik olanakları** yabancı yatırımların güçlenmesini sağlamıştır. **Altyapı, ulaştırma, enerji, sağlık ve inşaat sektörleri** yatırımda **başı** çekmektedir.

ÜLKE İNCELEMELERİ XXXII: FİLDİŞİ SAHİLİ CUMHURİYETİ

Türkiye- Fildişi Sahili İlişkileri

İki ülke arasındaki **diplomatik ilişkilerin başlangıcı 1964 yılına** uzanmakta olup, **Fildişi Sahili'nin son yıllarda istikrara kavuşmasıyla ivme kazanmıştır. 2005'de imzalanan Ticaret Anlaşması ile Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması**, karşılıklı ticari ilişkilerin geliştirilmesinde milat olmuştur.

Özellikle, 2013'den sonra yoğunlaşan **üst düzey resmi ziyaretler** ilişkilerin daha çok güçlenmesini sağlamıştır. 2016'da Türkiye tarafından Fildişi Sahili'ne gerçekleştirilen resmi ziyarette **eğitim, güvenlik, ekonomi, teknoloji ve kalkınma alanlarında dokuz farklı anlaşma** imzalanmıştır.

İmzalanan anlaşmalar, iki ülke arasındaki **dış ticaret hacminin gelişmesini sağlamış, özellikle Türkiye'nin Fildişi Sahili'ne ihracatı düzeni bir şekilde artmıştır.** Türkiye'nin Fildişi Sahili'ne yönelik ihracatında başlıca ürünler; **çimento, demir-çelik ürünleri, bisküvi, zeytinyağı, kağıt ürünleri, dokunmamış kumaş ve maden işleme makineleri şeklindedir. İthalatta başlıca ürünler ise kakao, kauçuk, pamuk ve ağaç ürünleridir.**

Ekonomi Bakanlığı ve Türkiye İhracatçılar Meclisi, **2018 yılının ilk iş heyetini ihracatta öncelikli ülkelerden biri olarak belirlenen Fildişi Sahili'ne** gerçekleştirmiştir. Fildişi Sahili, 2020'ye kadar 100 milyarlık bir yatırım hacmi hedeflendiğini ve **Türkiye'den gelen yatırımlara özellikle çok önem verdiklerini** ifade etmiştir. **Altyapı, tekstil, organik tarım, giyim, gıda, madencilik, turizm, inşaat, yedek parça sektörleri yatırımlar açısından öncelik** taşımaktadır. Ağırlıklı olarak **vergi indirimleri ile teşvik edilen yabancı yatırımlar ve prosedürler** hakkında detaylı bilgi **Fildişi Sahili Yatırım Ajansı'ndan** temin edilebilir.

(<http://www.cepici.gouv.ci>)

**FİLDİŞİ SAHİLİ ÜLKE PROFİLİ
(2017)**

Nüfus (Milyon Kişi)	24,3
Nüfus Artış Hızı (%)	2,5
GSYİH (Milyar Dolar)	40,4
GSYİH (%)	7,8
Kişi Başı GSYİH (Dolar)	1.663
Enflasyon Oranı (%)	1,0
İşsizlik Oranı (%)	2,6
İhracat (Milyar Dolar)	11,3
İhracatta ilk 5 Ülke	Hollanda, ABD, Belçika, Fransa, Vietnam
Temel İhracat Ürünleri	Kakao, Kauçuk, Petrol ürünleri, Kıymetli metaller, Gıda ürünleri
İthalat (Milyar Dolar)	8,7
İthalatta ilk 5 Ülke	Çin, Fransa, Nijerya, Hindistan, ABD
Temel İthalat Ürünleri	Petrol ürünleri, Hububat, Elektrikli makinalar, Motorlu taşıtlar, Plastik
Cari Denge (%; GSYİH)	-1,2
İmalat Sanayi (%; GSYİH)	13,0
Tarım (%; GSYİH)	17,4
Sanayi (%; GSYİH)	28,8
Hizmetler (%; GSYİH)	53,8

Kaynak: IMF, Dünya Bankası

FİLDİŞİ SAHİLİ KÜRESEL DIŞ TİCARET PROFİLİ (2017)

IHRACAT ÜRÜNLERİ	(Milyon \$)	İTHALAT ÜRÜNLERİ	(Milyon \$)
Kakao ve kakao müstahzarları	5.956	Mineral yakıtlar ve yağlar	989
Kauçuk ve kauçuktan eşya	1.132	Nükleer reaktörler, kazanlar, makinalar	907
Mineral yakıtlar ve yağlar	1.112	Hububat	667
Yenilen meyva ve sert kabuklu meyvalar	865	Elektrikli makina ve cihazlar	580
Kıymetli-yarı kıymetli taşlar ve metaller	465	Motorlu kara taşıtları	572
Gemiler ve suda yüzen taşıt ve araçlar	414	Plastikler ve mamulleri	408
Nükleer reaktörler, kazanlar, makinalar	237	Eczacılık ürünleri	330
Et, balık ve kabuklu hayvanlar	149	Balıklar, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar	304
Pamuk	148	Demir ve çelik	231
Ağaç ve ahşap eşya; odun kömürü	136	Demir veya çelikten eşya	202

Kaynak: Trademap (İlk 10 ürünü yansıtmaktadır.)

TÜRKİYE – FİLDİŞİ SAHİLİ TİCARET PROFİLİ (2017)

Fasıl Adı	Türkiye'nin Fildişi Sahili'ne İhracatı (Milyon \$)	Fasıl Adı	Türkiye'nin Fildişi Sahili'nden İthalatı (Milyon \$)
Başka yerde sınıflandırılmamış metalik olmayan mineraller	21	Bitkisel ürünler; bostan, meyve ve sebze	248
Demir-çelik ana sanayi	18	Diğer gıda maddeleri	52
Diğer gıda maddeleri	15	Atık ve hurdalar	0,7
Metal yapı malzemeleri, tanklar, sarnıçlar ve buhar kazanları	10	Kereste ve parke	0,6
Özel amaçlı makineler	7	Diğer metal eşyalar	0,1
GENEL TOPLAM	142	GENEL TOPLAM	300

Kaynak: TÜİK